

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatálnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

Ez évi folyamból még néhány teljes számú példánnyal szolgálhatunk.

FOGLALAT: Magyar- és Erdélyország (kinevezés 's előléptetések; Gazdasági egyesületünk pártoltatási ügye; Országgy. közlemény: a' kir. személynök nézetei a' polgári lehetési qualificiókrul; 101d. orsz. rdi ülésben a városi iskola-felügyelés- 's tárnok- és személynökiszék eltörlesztéséről vitatkozások, mindkettő megszüntetése után febr. 15kén a' 102d. orsz. rdi ülésben polgárok bizonyos számban alkalmaztatása bíróságokul a' k. kuriához, hova pereik főlebbvitelnének, ezentul az általános hivatalképességet is érintve mellesleg, továbbá a' haziadó-kivetés, melly az országosan megállapítandó adó-maximumot tul nem haladhatja; febr. 16kán a' 103d. orsz. rdi ülésben a' pénztári kezelés, tisztii felelősség, számadás-vizsgálat, febr. 17kén a' 104d. orsz. rdi ülésben a' városok országgy. szavazata foban megállapítván febr. 19kén a' 105d. orsz. ülésben ugyanazok felosztása csekély módosítással a' kerületi határozat szerint hagyatott meg; budapesti napló: egy budai szőlőben gellért-hegy tövénél földcsúlyedés, számos koporsórom, csont 's hosszú üreg; színházi Krónika; Arad Maros árja által megrongálva 40 háza összeomolva; finom gyapjura új szerződések; Esztergom vegye követutatisása, Graming halála 's at.)
A m e r i k a (Hayti új elnököt választott, Kaliforniából minden éjszakamerikait kitilt a' mexicio kormány.)
S p a n y o l o r s z á g (Az alicantei zendülés terjed; Cartagena, Murcia is fellázad; Bazelonában zavarás. Krisztina Párizstul febr. 15kén Spanyolországba indult.)
A n g l i a (O'Connell védbeszédének folytatása, legújabb: O'Connell 's vádlott társi fölött vétkest mond a' jury, de az ítéletkimondás april közepére halasztatik.)
Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Ö cs. 's ap. kir. fels. a' nagykirindai kerület biztosává székhelyi Majláth Sándor díósgyöri kincstári ügyészt mélt. kegy. kinevezni. Továbbá

A' nm. m. k. ud. kincstár a' zombori kir. kamrai jószágkormányánál megürült lajstromzóságira Bieliczky Károly ottani kiadót; a' bácsi kamrai uradalom számára ujan rendszerített község-ésárva-számvevősi segédállomásra, eddigi hű 's pontos szolgálati tekintetéből Kovachich Gyula jószágkormányi díjtalan gyakornokot alkalmazá; a' bácsi kamrai uradalomhoz tartozó palánkai kamrai kasznár Teuchmann Antal nyugalmaztatott. — Mályi Fer., pesti harminczadi tisztirnok pedig meghálálozott.

Mezőgazdasági egyesületünk pártoltatási ügye.

N e m szándékom mezőgazdasági egyesületünk hazafi céljáról, feléje minő léptekkel haladásáról, vagy annak minő fokozatban eléréséről szólni, mert ezek, hazai ügyeinket vizsga szemmel tartóknak hírlapok után tudomásukra juthattak, hanem annakazon két rendbeli munkalátáról, mellyet ez a' t. vényhozó testületnek bementatott, 's a' törvényhatóságoknak pártoltatás végett megküldött. Az elsőnek címje ez: „Emlékirat Magyarország t. vényhozóihoz a' honi mezőgazdaság ügyében“ mellyben előadja eddigi törekvését, annak eredményit, 's előterjeszt két rendbeli kérelmet, az első, hogy a' nemzet díszé' s önhaszna megkívánja, miszerint a' m. g. e. ne csak egyesek áldozatján, hanem országos törvényen 's pártfogáson alapuljon, mi által ereje 's tekintete növekedvén hatáskörét tágasra terjeszthesse, egyuttal előterjeszti a' szükségesség költségeket is. Mi a' tárgy alapeszméjét illeti, én legalább nem gondolok az olvasó, 's így mivel közönség közt oly egyedet, kimezőgazdasági tekintetben virágzó országra vetvén pillantatát, észre nem vette volna, hogy a' m. gazdaságnak alsó fokáról magasra emeltetését, azaz, ugyanazon földről nagyobb haszonhajtást, mindenütt mezőgazdasági egylet nem előzött volna meg; ha pedig az ok 's következmény fölött elmélkedett, bizonynyal átlátta, hogy azon kifejlődés illy egyletek eredménye. Mi mellett felvilágosodott országok példája 's állandó gyakorlata harszol, a' felett a' theoretikai vitatkozás fölösleges, ennél fogva itt csak az lehet kérdés: vajjon ezen elv hazánkra is alkalmazható é? noha van hazánkban olly okszerű elvek szerint folytatott több gazdaság, mellyek sok illyenmü külföldivel mérközhettek, még is meg kell vallanunk, hogy általán véve, mezőgazdasági természetünk neme 's mennyisége távol van a' tökélynek azon fokától, mellyre körülményinknél fogva juthat; megérdemli é ezen pártoltatást? igen könnyű feleletü kérdés. Vajljuk meg őszintén, hogy a' m. gazdaság volt eddig 's most is életadónk, táplálónk, fen-

tartónk, külföldre adott pénzük némileg visszaszerzője 's végromlásról megmentőnk, miből következik hogy mind azt, mit ennek gyámolítására 's kiterjeszthetésére tenni képesek vagyunk, azt véghez vinni olly szent kötelesség, mint a' gyermek részéről az eddig őt tápláló szülék ápolása. Nincs ok, nincs eszme, nincs okoskodás, melly ez ellen gördíthetnék, 's bátran lehetne nagy jutalmat ígérni annak, ki ez ellen, az ész bírószeke előtt csak félig meddig megállható okot képes lenne felhozni. Van azonban e' tárgynak olly része, melly felhevül sok hazafiai lángot már eloltott, 's tiszta belátásokat meghomályosított, t. i. a' fizetés! ez pedig a' világi dolgokkal úgy összeszővetkezett, hogy alig képezhetni elérhető hasznót, melly pénzbeli segítségbe nem kerülne. Az e' czélra megkívántató somma 495600 ft. p. p. mellyről itt csak azt jegyzem meg, hogy ebből 70 ezer ft. instructióra kívántatik, a' többi olly tökének, mellynek kamatiból a' folyó szükségek fődöttenének. A' fizetésről 's módjáról alább szólandok, midőn ezt hasonló tárggyal egybefoglalhatom. —

Továbbá az egyesület középponti gazdaképző intézetet ajánl felállíttatni. Ez ismét olly indítvány, mellynek pártolására sokat, igen sokat lehetne írni, okokat felhozni 's hatalmas phrasissokat elmondani, ezek azonban mind arra mehetnek csak ki, hogy alaposabban 's jobban tudja az ember azt, miben czélszerű oktatást nyert, mint a' mit itt ott hallásból összeszedett, 's hogy előleg tanult szakbeli jó alapeszmék által, minden kezdetnél megadatni szokott tanulási díjt, vagy jobban mondva: kárt, egészen vagy legnagyobb részben megszüntethetni. Hallhatók ugyan még többször olly szavak, hogy a' mez. gazdaság tapasztalati tárgy levén azt tanulni nem szükséges, sőt az ugynevezett könyves gazdák az öregebbek gunytárgyai. Tagadhatlan ugyan, hogy a' m. gazdaság tapasztalati tudomány, de illyen a' Mechanika is, 's lehet ugyan természeti hajlammal tanulás nélkül, mint némelykor látjuk, jó malmokat, sőt gépeket is készíteni, de mechanikai remeket, minők a' gözművek, fonógépek, vízi sajtók, papírgyárok 's több e' félet ugynevezett naturalistáktól nem várhatni; így vagyunk a' m. gazdasággal is, mellyben a' közép-szerűségéből tanulás nélkül kiemelkedni nem lehet; a' könyves gazdák feletti guny helyes, ha olyakra alkalmaztatik, kik valamely eszmét felfogván azt minden földre akarják illeszteni, 's a' természetet mintegy erőszakolni; de ha a' gazdasági könyvek a' természet kívánatának meglesését, 's azokhoz simulást tanítják mint fölvetet, 's sok esztendei tapasztalásokat közölnek, akkor a' nevetés a' nevetőkre pattan vissza. Nem szándékom a' tagadhatlanul jó intézet ajánlatával foglalkodni, részint mivel annak hasznosságáról mindenki meg van győződve, de leginkább mivel nem ennek híján látom azon szirtnek, mellyen az intézet hajótörést szenvedhet, hanem ismét azon kellemetlen szót, melly sok nemes fület mai napokban olly sokszor sérteget, t. i. ismét a' fizetést, 's ez az mellyről szükséges szólni. De vajjon tudnék é ollyasmit a' nemfizetés ellen felhozni, mit minden felekezeti jeles férfiak — kikre csak távolról nézek fel — már el nem mondtak? — e' tárgy a' capacitatio stadiumát már áthaladta, most már akarással kell küzdeni, de talán csak alkudni; én most a' fizetés módjáról kívánok szólni, 's ennek kevés terheltesbe kerülése által az indítványt elfogdatni, ha t. i. tervem jónak találatik.

Ez intézetre kvántatik 515000 ft. p. p. mellyből 99 ezer ft. instructióra szükséges a' többi szinte kamatozó t ö k é r e. Összesen tehát az egyesület 's intézetre 1,010,000 p. ft., lehet talán valamivel csökkenteni. — Fizetés kétféle lehet, subsidium gyanánt az egészre egyszerre behajtani, vagy csak az instructionalis sommát, az évenkénti költségeket pedig birtokaránylag fizetni. A' subsidiumi elv ellen a' legokosb fők 's közvélemény harszol, de vajjon okosság é több fizetés által ma g á t gyengíteni, midőn ugyanazon c z é l t elérhetni nem is érezhető kis sommáskákkal? Az egyszeri lefizetés csak úgy érdemelne némi figyelmet, ha a' töke biztos intézet alapítására fordítatnék; olly intézetre, mellynek alapja nem bizonyos, adni nem lehet, mert ennek zavarba jövésekor, mitül félhetni, az intézet is nagy kárral felakadna, tehát csak hypothekai bankkal lehetne kapcsolatba hozni. De e' pontban ezen summával bankot kezd-

ni nem lehet, ha pedig másképp kezdetik meg, ezen somma olly csekély, hogy miatta kár lenne rosz elvből indulni. Közölök számítás: Fejér vgyében 500 ezer p. ft. hoz egy holdtól kellett fizetni 10 krajczárt, könnyebb számítás végett 1 krajczárt veszek, ha tehát subsidium formában akarjuk az egészet behajtani, lesz 1000 hold birtoktól 33 ft. 33 kr., ha egyedül az egyesület kívántatik létesíttetni: 16 ft. 38 kr.; ha pedig a' képező-intézet magányosan: 16 ft. 55 kr. 1000 holdtól. — Tervem szerint fizessük első évben az instructióra kívántató 169 ezer ftot, 's első évi költségekre: 48030 ftot, így 1000 hold birtokra esik első évben 7 ft 36 kr., ezután évenként nem több mint 1 ft, 36 kr. ! — Egyedül az egyesületre első évben lenne fizetendő 3 ft. 20 kr., évenként: 53 kr., az intézetre pedig első évben: 3 ft. 40 kr. évenként p e d i g : 42 kr. 1000 hold birtoktól. Ezek számok! ki ezeket sokalja, meri é magát hazafinak gondolni? ha ezer holdat bíró földesur ezen adózás fejében félholdat burgonya alá kiad felében, bizonyára többet kap érette ezen ajánlatánál! mind a' tárgyak haszna, mind a' létesíthetés csekély teherbe kerülése olly világos, hogy ellene épen ez okból nehezt szót emelni. — Önbizottság nélkül gondolom mondhatni, hogy e' terv alapeszméje ellen lehetlen szólni, van azonban egy ellenvetés, melly az életből 's szomorú tapasztalatból származik, 's melly minden hazafi tette elhatározást törvénybe iktatás után is zsibbasztott, jelen tervemet azonban megsemmisítheti, ez pedig szegényünkre megvallandó azon körülmény hogy a' nemesi fizetési törvények végrehajtásában t ö b b megye tisztviselői — ne vegye magára kiről nem mondhatik — a' fizetéseket a' törvények értelmében nem hajtják be, nem perlik é be a' makacs késkedőket a' tisztii ügyvédek, nem ítélnék é a' bírák, nem hajtják é végre az ítéletet? nem keresem, de a' törvény végre nem hajtátása által elkövetett polgári bün tagadhatlan. Megtanulhatta volna már hazánk, hogy corpus jurisunk vastagodásával boldogságunk nem öregbül, — gondoskodni kell tehát módrul, melly a' végrehajtást eszközölje, ez pedig más nem lehet, mint a' tisztviselők felelőssége olly formán, hogy ha a' pénz-beadás v é g e t t k i t ű z ű t napra az illető tisztviselők a' kivetett summákat be nem mutatják, nyilvános megdorgáltatáson fölül, a' hiányzó összeg hivatali díjaikból vonassék le, nem elégség esetében pedig a' hanyag tisztviselő vagyona ellen tüstínti végrehajtás rendeltessék. Miért nem lehetne tisztviselőinket egyedüli gyámunk 's fentartónk felvirágoztatása tekintetéből feleletti teher 's kártérítés alá vetni? holott ezt megtettük a' váltóügyeknél, mellyek legalább eddig, uzsoránál egyebet alig hoztak virágzásba. Ha tehát elismérjük, hogy birunk ugyan itt ott lelkesedéssel hatalmas phrasissok füstjébe burkolva valamit megajánlani, de hijával vagyunk azon lelki erőnek, mellyel az ajánlottat megadjuk, vagy a' makacsok ellen a' hozott törvényt végrehajtjuk, avagy végrehajtatjuk, akkor folyamodjunk a' subsidium elvéhez, 's fizessünk egyszerre ezer holdtul 33 ft. 33 krt, vagy ha csak az egyesületet léptetjük először életbe: 16 ft. 38 krt; ha pedig anyagi saját hasznunkra, mert itt egyenesen ugyanazon földünk bővebb jövedelmzése eloztatik, sem vagyunk képesek ennyire lelkesedni, elmondottuk magunk felett az ítéletet, 's eltörtük fejünk felett a' pálcát, de ekkor bezzeg nem marad más hátra mint hogy érdemlett nyomoruságunkban gyermekként ne jajgassunk, 's min hibánkat másra ne fogjuk, nehogy külföldtől, a' megérdemlett nyomoruságunk feletti gúnyon tul, ezen méltatlan viseletünkért, megvetést is érdemeljünk. (A' cseléd-rendszerről máskor.) — R o s t y Z s i g m o n d.

Országgyűlést közlemény.

A' 99d. orsz. rendi ülésben elnök ő nm. a' választópolgárokrul szóló 90dik 's köv. §. iránt köv. nyilatkozék: Véleményem szerint ezen §ok teszik ezen munkalát leglényegesb részét, mert a' mint itt most megállapítatik a' polgárság, ollyan lesz jövendője mind a' városokra mind némi tekintetben magára a' törv. hozásra nézve is, a' mennyiben t. i. a' városi polgárok a' törv. hozásban nagy részt vesznek a' választás által. Ezen dolgot több szempontbul vehetni: ha az ember közönséges elméleti szempontból veszi föl, igen sokat lehet-

ne róla szólni; de rövid leszek, mert különben is mind a' gyakorlat mezején, mind leginkább a' statustudósoknál a' politika mezején e' tárgy mindkét részről bőven ki van fejtve. Vannak olyanok, kik az ugynevezett activ-polgárokról (mert itt egyedül csak ezekről lehet szó kik t. i. választókat és követeket választanak) megszorítva szoktak rendelkezni; és kik ezen jogot oly igen nagy kiterjedésben nem akarják közölni, azon véleményben vannak, hogy a' status és polgári élet egyik főczélja, hogy kiki tulajdont szerezhessen és azt védje a' status. E' szempontból azt tartják, hogy az olyanok, kiknek bizonyos mennyiségű tulajdonuk van, mindazon viszony fenntartásánélve, melyek épen a' tulajdonijogból eredő statuscélokat érdeklik, legalkalmasabak: továbbá, hogy az ilyen legmagasb tekintetből sokszor olyan emberek, kik elég vagyonnal ellátva nincsenek, azoktól, kik a' polgárok szabadságát és közjót megkívánják rontani, megvesztegethetnek; végre azt is tartják, hogy a' vagyonos több módot és alkalmat nyújt a' status czéljának, a' tulajdoni jog fenntartására. Ezen tannak egy kinövésé minden józan politikus érteleme szerint az, mikor a' joggyakorlásra megkívántató vagyon igen nagyra tétetvén, a' jog köre igen összeszorítottatik, 's midőn kevésse közöltetik azon jog, mely az activ-polgárok tulajdona. Az ellenkező tanon levők azon véleményben vannak, hogy nemcsak a' realis vagyon, de az intelligentia, a' physikai erő 's munkásság szinte képviseltesse a' statusban 's azt gondolják, hogy a' szegényebb ember, minthogy kevesebb vagyona van, kevesebb is van képviselve mint más, mert a' hatalmasok mindig az erősek. Hanem ezen tannak szinte van egy vésszes kinövésé, ha t. i. nagyon is kiterjesztetik e' jog, a' logikai következetesség végre többnyire oda vezet, hogy az ugynevezett communismus, socialismus mezején találkozik az ember, melly ismét a' pocták aranykorában álmódott téjjel ömlő folyamhoz hasonlít. Ezen szempontból középutat feltalálni a' legnagyobb nehézségek közé tartozik. Legbiztosabban jár el az ember, ha azon viszonyokat vesszük fel, melyek a' nemzeteknél léteznek. Egy monarchico-aristocratiai statusban annyira kiterjeszkedni nem lehet, mint a' demokratiában. kormányformák jobb roszab voltáról szólóin nem akarok. Meglehet, hogy talán azon angol poctának van igazsága, ki azt mondta, hogy az a' legjobb uralkodási forma, mellyel legjobban kormányoznak. Ebben sok igazság van, ámbar nemigen sokat tanulhatni belőle. Azt nem tagadhatjuk, hogy mi magunk mik vagyunk. Ha ezen monarchico-aristocratiai formát fölveszszük, meg kell engedni, hogy a' világ historiája állandóságot mutat mindazon országokban, melyekben aristocratiaik voltak. A' legrégebb adatokat vegyük fel, miszerint p. o. tovább tartott Lycurgus törvénye Spartában, mint Solon demagogiája Athenaeben; 's Roma hatalmas és virágzó volt a' patriciusok alatt. Az olasz köztársaságokat ha vesszük, tudjuk, hogy Genua tovább tartott a' demokrata Florencznél. Vegyük Angliát hatalmas és gazdag lordjaival's felső ésházával papságával, 's meg kell valanunk, hogy ezen aristocratiai helyzeténél fogva áll oly büszkén és erősen, 's uralkodik a' világ más részein. Mi magunk, Europa többi népeivel képest egy maroknyi kis nemzet itten állunk aristocratiai helyzetükben századoktól fogva változatlanul. Hanem bár a' historia mást mutatna is, bizonyosnak tartom, hogy azon nemzet, melly kormányzói formája elvétől eláll, bontakozásához közel van, és szomorú tapasztalás szerint is az aristokratia közönségesen ha bontatik, nem népszerű kormányzatra szokott átmenni, hanem inkább korlátlanra. Egy szomszéd nemzetet láttunk t. RR. életének boldogtalan vége felé Rousseauhoz folyamodni alkotványért. Romáról tudjuk, hogy a' tribunicia potestas hatalmas szónak kürtölésére milly tulságokra vették 's milly korlátlan jellemet mutatott, 's a' kik Julius Caesar epocháját ismerik, átlátják, hogy ott is az aristocratia csakhamar Augustus később Tiberius leg-erős despotismusában veszett el. Így ha Olaszország köztársaságain megyünk keresztül, tapasztaljuk, hogy az aristokratia, ha maga elveit fen nem tartja, nem népszerűségbe megyen által, hanem másba, miről hallgatok. Ennek következtében a' melly elem valamely nemzetet élt 's melegit, azt fenntartani szükséges; 's a' miénk, mint már mondtam, aristocraticus, de hála Istennek! oly aristocraticus elem, melly saját tartósságát biztosítja, t. i. számtalanra kiterjedett és végtelenig kifejthető. Innét menvén ki, azon elemet lehetlen józan értelemben a' városi institúciókra is, a' mint eddig volt, által nem tenni. Ezen egészen általános részint pedig hazánk törvényeiből vett tekintetekon kívül, lehetlen a' hely- és időbeli körülményekre is nem tekinteni; ebben már mondhatni a' legcompetensebb bírák vagyunk.

Nem tudok egész határozottsággal szólni, mert bizonyos adataink nincsenek, de ha egyes városokon keresztül megyünk a' kerületi javaslat szerint, milly iszonyu számu polgárság lenne itt! Ha jól értettem olyanoktól, kik a' körülményeket nálamnál jobban ismerik, Pesten mintegy 12 — 15. ezer activ-polgár lenne. Uj-ságokban sokat olvas az ember a' városokról, 's többi közt Madridról is. Ez sokkal nagyobb város mint Pest, a' spanyol nemzetet mostani helyzetében aristocraticai tendenciáról senki vádolni nem fogja, 's mégis legutolsó választáskor, midőn a' progressisták győztek, csak 7000 polg. vett részt. Tehát Pesten 12 ezer, itt pedig 7 ezer! Ha ez így fog állani, kérdem: nem lesz-e ez igen sok (felki-tás: Nem!) Nem? jól van; ha a' t. RR. a' városban mindent, kinek egy □ öl birtoka, külső vagy belső telke van, polgárrá tesznek; akkor egy hatalmas ember annyi polgárt csinálhat, a' mennyi neki tetszik 's egész coloniákat hoz be; pedig méltóztatnak tudni, hogy közönséges ember több van mint más. Azért soha senkit, hogy más fajhoz tartozik, ócsárolni nem szoktam, sőt sympathiával is vagyunk a' cigányok iránt, kik nemzeti zenével viditnak; de igazán megvallva, ha e' törvény így marad, akkor cigánycoloniákat állíthatunk fel, a' mikor tetszik. Csak például hoztam fel ezt, hogy ha azok, kik tervezve vannak, mind polgárok lesznek, igen sok lesz; mert a' ha l o t t kijelentések szerint a' czeheknek nem nagy jóvendőjük látszik lenni. Ha minden ember, a' kinek 3 lábú széke van 's arra ráül, vagy kinek egy tüje 's ollaja van, már ennél fogva mind polgár lesz, méltóztat-sának megengedni, hogy igen sok lesz. Mi magunk is átlátjuk, hogy a' sokaság egy kis alkalmatlanságunkra van a' választásokban; ha a' t. RR. kötelességöknek tartják ez iránt a' megyékben rendelkezni, miért akar-nak a' városokban hasonló bajokat előidézni? Hogyha a' városokban 10 — 15 ezer embert kell rendben tartani, fel fog-e maradhatni azon elem, melly a' k. városokban oly elkerülhetlenül szükséges, a' csendnek és nyugalomnak eleme, melly nélkül a' városokban nincs üdv. És hogy fognak még d o l g o z n i azon elemek ott? mert ha mi eleven emberek vagyunk, a' városiak is azok, bennök is magyar vér foly 's Isten segítségével még magyarább fognak lenni. Most mi a' megyékben csak néha jövíünk össze, és mégis ugyancsak tüzesen dolgozunk; hát a' városokban, hol mindennap látni fogja egymást az ember? majd mikor ellenkező pártját legközelebről 's házi viszonyaiban szem előtt látja, 's jó formán asszonyokra, gyermekekre, családokra, cselédekre is átmegy az ingerültség! Ezen idea illy messze kifejtve egész Európában nincs. Nem mondom, hogy ilyen általánosítás némely schweizi cantonokban nem létezik, de épen azon cantonokat, hol ez van, most legilliberalisabbnak tartják 's azok általános votuma a' vidék természetéből, az általános szegénység természetes következtése; a' hol senkinek semmije nincs, ott könnyű jogokat adni. Amerika hogy fogja magát kifejteni, még nem tudjuk; a' hol az ember úgy él, mint ott, a' hol ha szomszédja nem tetszik neki, elmehet száz mérföldnyire, ott könnyű a' bajon segíteni; de mikor össze van az ember szorulva, ott bajosam a' segítség. Arranélve tehát, a' mit a' t. RR. itten terveznek, előadott elveim következtében meggyőződésemet mondom ki, 's a' hely és időbeli körülményekhez képest azt javaslom a' t. RR. nek, méltóztatassanak a' városokra nézve ugynevezett censust megállapítani, hogy azoknak, kik a' városban polgárok lesznek, annyijok legyen, hogy a' körülményekhez képest elélhessenek. Erre nem kívántatnak ezrek, hanem csak anyyi, a' mennyi egy szerény polgárnak szükséges; az ilyen ember azután független lesz 's érdekében fog állani a' csendet és nyugalom fenntartani, mellyre a' polg. társaságnak oly nagy szüksége van. És a' mit a' historia örökösön bizonyít, nem lesznek megvesztegetésnek kitéve, mert a' szegény ember, kiről — Isten őrizzen — hogy azt mondjam, hogy roszabb ember mint más, a' gazdag emberek által, kiknek az egyformaság megsemmisítése érdekében van, könnyen megvesztegethetik; ezt mutatja a' történet, hogy ennek nem állhatnak ellen a' szegény emberek. En minden theoreticus ellenmondást elszenevedek, de azt senki nem állíthatja, hogy a' historia ellenem van. A' tapasztalásra pedig figyelmeznünk kell, mert experimentumot tenni nincs elég erőnk; a' városok is nem arra valók, hogy velök experimentálgassunk. Most nagyon is össze vannak szorítva, elég polgárai nincsenek, de épen azért nem kell egyszerre nagy ugrást tenni; és ha polgári független rendet akarunk felállítani, azt egy pár ezerből is állíthatunk; — 's azok által választassunk tisztviselőket és követeket, a' kik képviselők lesznek. T. RR. ha valaha, most menjünk lassan, ne kívánjunk végsőt megpróbálni, mi széles e' világon kevés helyen van, sőt illy kiterjedésben talán

sehol sincs. Ez volt mostra 's jóvendőre nézve javaslatom a' t. RR. hez egy m o n a r c h i c o - aristocraticus statusban.

A' 101ik orsz. rendi ülésben a' v. munkálat szünyegen forgott szakaszi közül a' k. oktatási felügyelésre vonatkozó huzamos vitalkozásra szolgáltak okul, eltérítve a' kérdést a' jelen munkálat köréből, a' történetírás, iskolai szerk., tanítási rendszer, vallási viszonyok végtelen mezejére. A' kérdéses szakaszok felolvasatása után a' munkálat jegyzője szólalt fel, felvilágosítás végett, milly szempontból vette legyen a' választmány a' fölhozott iskolafelügyelési intézkedést, t. i. egyenesen csak hatóságilag nem pedig iskola-elöljárósági szempontból. Utána egy kápt. követ megemlítve az iskolák igazgatása ügyében eddig főállók rendeleteket és gyakorlatot, kívánta, hogy a' felügyelésből az illető egyháziak se zárassanak ki, mert ez a' nevelésnek csak kárával, egy-szersmind az ifjuság körül magának (vallás-különbség nélkül) érdemeket szerzett egyháziak ellenében némi igaztalansággal is történnék. Elnök ő m. pedig megjegyzé, mikép ezen közoktatási tárgy ismét azon kedvező tárgyak egyike, mellyet a' t. RR. nek a' szünyegen forgó munkálatba szóttek, a' nélkül hogy ez tulajdonképpan alkatrészét tenné; czélszerűnek látna tehát, hogy e' különben nagyfontosságú 's minden oldalról kimerítést igénylő tárgyban, más országok példájára is, külön törvény által intézkedjenek; mindenesetre pedig szükségesnek véli a' kérdéses szakaszoknak, ha e' munkálatban meghagyatnak, oly módosítását, hogy ő fels. fölfelügyelési joga 's az egyháziak eddig is gyakorlott befolyása épségben tartassék annyival inkább, mert a' városi iskolák nem kizárólag a' városiak gyermekei számára állnak fön, hanem a' haza egyéb polgáira nézve is. Ennél fogva habár maga a' város v. más egyes ember állítna is föl iskolát, az ő joga e' részben csak annyira terjedhet, mennyiben a' közérdekekkel összeütközésbe nem jö 's így oly intézetek fölött, mellyekben a' haza külön vidékbeli gyermekei oktattatnak és neveltetnek, kizárólagos felügyelési jogot sem egyes ember sem városi t. hatóság nem igényelhet. Válaszul adák némely szónokok, mikép itt nem oktatási rendezésről, hanem egyszerűen csak hatósági önkebelbeli felügyelésről van szó, melly ő fels. fölfelügyelési jogát nemcsak ki nem zárja, sőt mint a' törvények legfőbb örjeét igényli is; az egyháziaknak azonban itt, hol nem iskolai előljáróságról, vagy tanítóképeni hozzájárulásról történik intézkedés, befolyást nem tulajdoníthatni. Ezek ellenében ismét egy másik kápt. követ szólalt föl 's az egyháziaknak az alsóbb iskolákban különösen szükséges és hatályos működését említve, a' szerkezetenek vagy egészen kihagyatását, 's az általános nevelési t. javaslatához halasztását, v a g y pedig elnök ő m. által kijelentett értelemben módosítását kívánta. Előadása több czáfolatot vont maga után, mellyekben sokszor csipős kifejezésekkel rovatott meg az oktatási 's általában iskolai rendszer 's az egyházi tanítók munkálkodásának hiányai, a' clerus semmit nem tevése stb. melly szemrehányásokra azonban több oldalról megtorló válasz adatott, figyelmeztetvén különösen a' vádakat előgördített követek, mikép az elmulasztás hibája a' világiak 's egyháziakkal egyiránt k ö z ö s. Elégnek tartván a' tanácskozás modorát e' főbb vonásokban megismertetni, az egyes sértő kifejezések 's viszátorlások mellőztével csak az eredményt emeljük ki, melly hosszu vitalkozás után a' szerkezet-megtartás lön. Haladtával a' tanácskozásnak a' bíróságokról szóló §-okkal összhangzólag egym. követ azt indítványozta hogy a' városi bíróság e' helyeni rendezésekor egy uttal a' főlebbviteli bíróság iránt istörténjék intézkedés mégpedig úgy, hogy a' személynöki és tárnokiszékek megszüntetésével a' városok pereit ezentul a' k. knírára vitessenek. Utóbb ezzel kapcsolatban két pótlójavaslat történt, t. i. hogy a' k. táblához egyszersmind 6 vagy 8 polg. bíróság kineveztetése határozottassék; másik pedig a' 83ik §. után a' polgárok hivatalképességét általánosságban kívánta kifejeztetni, 's így fölöslegnek vélte akár a' kir. tábla rendezés kérdésébe bocsátkozni, a' k á r, mint némelyek kívánták, a' tett indítványt elhalasztani. Ez alapindítványra, t. i. a' személynöki 's tárnokiszéki eltörlesztésre nézve elnök ő nm. megtéve ellenző előadást, figyelmeztetve mind a' kérdés fontosságára, mind az illy mellékes eldöntés czélszerűtlenségére, a' mennyiben ez csak a' munka valósulását nehezítheti. Történt számos nyilatkozat egyik 's másik indítvány mellett megyei szintű mint városi követek részéről, kifejtve különösen igen számosan, mikép ezen lépésre nem a' mondott ítélőszékek iránti bizalmatlanság miatt, hanem az assimilatio el v é n é l fogva vezéreltetnek. A' nyilatkozatok eredménye, az alap-indítvány elfogadása lön.

102d. orsz. ülés, febr. 15kén d. e. 9 1/2 óraker. A tanácskozást megnyitólág előadá elnök ö nm. hogy a' főlebbviteli elvnek tegnap a' k — i indítvány elfogadása után, a' pótlólág tett kettős javaslat iránt szükség nyilatkozniok a' RReknek: akarják-e t. i. az elhatározott kérdéssel összefüggőleg megállapítani azt is, hogy a' kir. és hétszem. táblához bizonyos számu polg. személyek neveztessenek bíróságokul, mint T. megye követe javaslatba hozá; vagy pedig P. megye követe indítványa szerint, visszatérőleg a' 98 §ra, ebben a' polgárok általános hivatalképességét kimondatni. Mielőtt e' javaslatok iránt a' vitát megkezdék, egy bányavárosi követ ovását nyilatkozta a' tegnapi határozat iránt, mennyiben ö 's több bányavárosi követtársai szavazatukkal a' végzés hozatalához nem járulhattak. Megkezdettek azután a' megírt javaslatok fölötti nyilatkozások, részint egyiket, részint másikat pártolólág; voltak azonban némelyek, kik azokat k e r ü l e t i tanácskozásra kívánták visszautasítani; ismét mások, kik e' kérdést a' t. székek általános rendezéséhez; végre némelyek, kik a' hivatalképességükről, minden magyar hazapolgárt illetőleg hozandó külön t. javaslatra k i v á n t á k halasztatni. A' három utolsó vélemény azonban egymás után elhangzott, 's csak a' két főbb indítvány körül forgott a' helyeslő vagy ellenző küzdelem. A' k. curiához polg. személyek bizonyos számban kineveztetését indítványzott tag ujra szót emelt, 's a' kinevezendő tagok számát 8-ban kívánván megállapíttatni, javaslatát annyival inkább elfogadhatónak bizonyítá, mivel azon elv, hogy a' hol polgári értékrül ítélet hozatik, ott polg. osztálybul levő bírának is k e l l alkalmaztatniok, már mult országgy. nemcsak elismertetett, hanem foganatosított is a' váltótörvényszéki bíróságok elrendezésekor, melyekhez városbeliek kineveztetése is rendeltetett. 'S ezt nem vélte ellentétbe hozhatónak az általános hivatalképességükről alkotandó törvénnyel, mellynek indítványozását annak idején teljes készséggel megígérte; nagyobb biztosság tekintetéből pedig, hogy ez mellőztetni nem fog, azt is elhatározhatónak mondá, hogy ezen munkát mindaddig ne terjesztessék a' főRRek elibe, míg az általános hivatalképesség iránt külön t. javaslat nem készül. Egy más követ a' p — i indítványt csak azért is pártolá, nehogy azon árnyék ruháztathassék a' megyei képviselőkre, mintha tovább is minden hivatalt csak a' nemességnek kívánának fűntartani 's a' születési előjogokat ápolni, m e l l y e k lerontását ö anynyival szükségesnek látja, mert ez okozza a' sokszor panaszolva említett középren di hiányt, mi leginkább onnét eredt, mert minden, kissé vagyonos polgár azon volt, hogy magának nemeselevelet szerezzen, 's így az osztályok soha nem olvadhattak össze. Ö, ha polg. osztályban született volna, büszkeségét h e l y e z n é abban, hogy polgár, 's a' világ minden kincseért nem c s e r é l n é föl e' nevezet. A' számbeli kitételhez egyébiránt nem ragaszkodhatik, mert ez, legyen bár 8, 12, vagy 16, mindenesetre csak korlátozása az általános hivatalképességi jognak, mellynek kimondását e' munkálatban annyival inkább helyén látja, minthogy az elv már 1840ben is határozottan ki volt mondva, 's minthogy ez intézkedésnek nem csupán a' városokra, h a n e m a' kerületekre is ki kell terjeszkedni, mi csak az általános hivatalképesség kimondásával történhetik. Ellenkező véleményben volt az általános hivatalképességnek e' helyen kimondása iránt a' főlebbvitelenek tegnapi indítványzója, miután ezt a' városi belszerkezet rendezésének ügyétől szintolylkülönmű tárgynak ismeri, mint a' büntetőjogi bíróság elhatározását, vagy a' magyar nyelv iránt a' városokra nézvesti rendelkezést, mellyeket a' RRek szinte külön t. javaslatokra utasítottak. Reményét f e j e z t e k i az iránt, hogy ezen elhalasztás miatt a' városok nem fognak bizalmatlansággal viseltetni a' RRek többsége iránt, miszerint annak idején az általános polg. hivatalképesség is megadatik számukra 's h o g y e' részben még inkább megnyugtaltassanak, kijelentendőnek vélte az üzenetben, hogy ez iránti bővebb nézeteiket akkor terjesztendik elő a' RRek, ha a' nemnemesek hivatalképességükről általánosan intézkedni fognak. Elnök ö nm. szinte abban fejezte ki véleményét, hogy a' hivatalképesség iránti rendelkezés, a' jelen munkálatban, hol különben is egyedül csak bírósággrul vanszó, nincs maga helyén, 's miután a' RRek ugysis elég tárgyat szöttek a' jelen munkálatba, mi tulajdonkép a' városi belszerkezet rendezéséhez nem tartozik, kérte a' RRket, ne kapcsolják ide a' hivatalképességi ügyet is, nehogy ez által is újabb 's még inkább nehezsítsék a' munkálat tulajdonképi lényegének további elfogadhatását. Elégnek vélte elnök ö nm. a' már tegnap végzésé lett főlebbviteli intézkedéshez, összefüggőleg 's megnyugtattasul a' városokra nézve, T. megye követének indítványa szerint csupán azt határozni

el, hogy a' városokbul a' kir. curiához 8 bíró-tag lesz kinevezendő. E' szám szerinti kitélt azonban ismét el len z é k n é m e l l y e k , ' s k i v á n t á k a' kétrendbeli indítvány megvitását kerületi ülésre utasíttatni. Az illy visszautasító elhalasztást egyik megyei követ igen olcsó liberalismusnak nevezte, 's kívánta hogy miután tegnap a' rögtönzött indítvány elfogadtaték, az eltörölt két főlebbviteli bíróság helyett szükségkép m á s r u l k e l l gondoskodni, még pedig nem olly főlőlegesen mint némelyek kívánják, hogy vitessenek főlebb a' városok pereit a' k. curiához, a' nélkül hogy ennek állapotja iránt gondoskodnának, 's elhalmozzák a' perek u j n e m e i v e l , holott a' most előtte folyók számát is alig bírja meg. Szintolyl kevésse látta helyesnek a' kérdéses intézkedést az általános hivatalképesség tárgyalása idejére h a l a s z t a n i . Vajjon mi köze, ugymond, a' nép hivatalképességének a' polgárokéhoz? Minek keverünk egyik intézkedést a' másik közé? Nem annyi volna-e az illy ürügy mellett elhalasztás, mint szándékosan lökni el magunktól az ügyet; utóljára majd az sülne ki belőle, hogy a' városok országgy. szavazata meghatározását is akkorra halasztjuk, midőn általános népképviselést adandunk. Pártolja tehát a' kérdésnek e' helyeni eldöntését, még pedig szám szerinti kitélélvel annak, h o g y 8 városi tag neveztessek ki a' curiához; 's ezt leginkább azért, mert biztositékot lát benne, nem úgy mint a' 1840ki törvénnyel történt, mellyben szinte ki volt mondva, h o g y a' váltóbíróságokhoz városi egyedekek is neveztessenek, de azért többnyire mégis minden t. székekhez csak nemesek neveztettek. Számos nyilatkozat történt még mind két javaslat mellett és ellen. Így a' t — i javaslat ellen fölhozott, hogy ha itt a' kir. táblához bizonyos számu városi tag kineveztetése határozatnak meg, majd midőn a' kerületek és a' szeptesi városok rendezése előfordul, onnan ismét bizonyos számu tagokat kellene határozni, 's így részint igen nagy számu, részint olly zagyva elemű tribunal lenne a' curia, hogy csak ez maga is hathatósan akadályozná a' polg. összeolvadást. Mondatott tovább, hogy ez is mintegy részletes coordinációja volna a' kir. táblának, mibe pedig ezuttal becsatlakozni annyival kevesbbé lehet, mert még az sincs tudva a' RRek előtt, mi fog történni jövődre a' criminalis perekkel, mi az ősi ség és juris perekkel; végre, hogy ezen javaslat az osztálykülönbségek örökös főmmaradását vonná maga után, kivált ha majd a' kerületekből és szeptesi városokbul is hasonló módon bizonyos számu tag rendeltetnék a' kir. curiához. Több rendbeli föl szólalás után, elnök ö nm. megjegyzé, hogy könnyebb valamit félrevetni vagy elrontani, mint helyébe újat, jobbat állítani, 's hogy ha a' nemzetek boldogsága csupán codexek által megalapítható volna, ugy nem kívántatnának e h e z é v s z á z a d o s munka és törekvés; de a' jelen eset is mutatja, mikép az életviszonyok fokozatos és kiméletes változtatásokat igényelnek, 's hogy a' régi institútiók nem egyszersmind szükségkép hibásak. Így p. o. neveztessek bár most a' kir. városokbul a' curiához 6, 8, vagy több tag is, kétségtelen, hogy a' nagyobb érdek elnyeli a' kisebbet; 's talán épen ez volt oka, hogy a' városok hajdan egészen külön forumokat kívántak, mellyek kizárólág az ö ügyeik 's érdekeikkel foglalkodtak, 's így ezeknek háttérbe szorulniok nem lehetett. A' t e g n a p i végzéstől egyébiránt most már visszalépni nem lehet, 's a' pótló- javaslat közül inkább azon javaslatot vélné elfogadhatónak, melly a' munkálat létrejvetelét legkevesbbé nehezíti; mi pedig a' módosítás szóbeli fogalmazását illeti, ezen, ugymond, ne igen akadjanak fön a' t. RR. mert l e g y e k b á r , mint mondani szokás, „falsus vates“, de ugy hiszem, hogy e' tárgy még többszer is megforduland a' t. RRek előtt. Néhány véleménynyilatkozat után végre egy vezértag szerkezeti javaslatot olvasott föl, m e l l y k ü l ö n g y a n t l e n n e a' munkálatba iktatandó, 's mellyben csupán az fejeztetnek ki hogy a' főlebbviteli törvény által határozott esetekben a' kir. városok t. székeitől, a' királyi, illetőleg bányi, ezektől pedig a' hétszem. táblához történik, és ezen fő törvényszékekhez ülnökök, születésre v a l ó tekintet nélkül, a' kir. városokbul is fognak neveztetni. E z e n szerkezet iránt egy szónok megjegyzé, hogy ha a' RReknek csak egy redactio kell, ez annak jó; de szólót magára az elvre nézve egyáltalán ki nem elégíti. A' törvénynek világosnak 's határozott értelműnek kell lenni; már pedig hogyan magyarázható a' javasolt szerkezet ezen kifejezése „születésre való tekintet nélkül“? Nem lehet-e ezt oda magyarázni, hogy csupán nemesekbul neveztessenek ülnökök? Legalább neki egyáltalán semmi biztositékot nem nyújt ezen szerkezet a' szőnyegen forgó elv életbeléptetése iránt. Miután eltöröltük a' személynöki és tárnokszéket, 's ez utóbbival megszüntettük egyszersmind a' városok azon jogát, hogy saját ügyeikben önkeblükbeli bíróságok itéljenek: adjunk nekik illő

kárpótlást a' tárnokszéki jogért; 's e' kárpótlásban fekszik a' lényeges különbség az ő általa védelmezett 's az általános hivatalképességi elv közt, mellyet némelyek itt akarnak kifejezni, holott annak itt csakugyan n i n c s helye. E' vélemény ellenében szót emelt egy másik tag, 's midőn a' városi követe helytelenítő nyilatkozata zengő át a' teremen; megtámadta 's hivatalvágyról v á d o l á őket 's a' számszerinti kitélt már csak azért is veszélyesnek tartotta, mert szintannyi egyed már előre le lenne foglalva a' városi követe közül a' kormány részire. E' megtámadást egy megyei követ visszautasította, különösnek találván, hogy az előbbi tag a' városi követeitől még a' helyeslési vagy roszalási nyilatkozatot is meg akarja tagadni, 's így kevesb jogot tulajdonít nekik, mint a' hallgatóságnak. Fájdalmas érzéssel szólaltak fel e' miatt némely városi követe is, visszautasítván magoktól és társaiktól azon méltatlan vádat, mint-ha hivatalvadászati indulat bírná őket a' számszerinti kitélt pártolására, hanem bírja azon élettapasztalás szülte aggodalom, hogy ha ez nem történik: szütuigy elmellőzve lehetnek jövődre is, mint mellőztettek az 1840ki törvény daczára, midőn a' váltótörvényszékek közül csupán egyetlenegyhez neveztetett ki polg. bíróságul. Ha egyébiránt hivatalvágy lett volna, v. leendő közöttük, ez csak az aristokratának hivatalvágya által ébresztethetett volnáföl, mellynek nagy mértékbeni elharapozását a' tábla főbb szónokai közül számosan 's keserűn megrótták már több ízben; de válaszolhatnák ama vádló követnek azt is, hogy midőn a' polg. bíróságok számának meghatározatását ellenzi, épen akkor leghatalmasabban küzd azok érdeke mellett, kik a' hivatalokat eddigelé is majd kizárólág bírták 'stb. Az így egészen idegen t érre vitt 's könnyen nagyobb keserűséget előidézhetett vitát elnök ö nm. a' tárgyhöz visszavezetőleg azon figyelmeztetéssel szakasztá félben, hogy minél hamarabb 's biztossb sikerhez jutás végett csak a' fölolvastott szerkezet tartalma iránt nyilatkozzanak a' szónokok. Ehez képest egy pár előadás után a' RRek többsége a' megírt szerkezetet „elfogadjuk!“ felkiáltás utján magáévá tette. Olvasatott továbbá nádori ítélőmester által a' munkálatnak, adókivetésről szóló 324-dik §a. E' szakaszban rejllő elv fölött octoberben ötnapig folytak a' viták, mellyek részleteit lapjaink mult évi folyamában közöltük. Akkori megállapodás szerint következőleg volt a' 324ik szakasz szerkesztve: „Országgyűlésen megajánlott közadón felül, kivethet a' város egy e' végre különösen hirdetendő közgyűlésben, saját házi szükségéi fődözésire is évenként egyenes adót; és ezen adó mennyiség mi czélokra fordításának meghatározásában sem a' Helyt. tanács, sem más bármi névvel nevezhető kormányzék, vagy legfelsőbb hatalom által semmi szín alatt nem korlátozthatik. Minden olly parancs vagy rendelet, melly által a' városi közgyűlés a' házi adó mennyiségnek vagy hova fordításának meghatározásában korlátozthatni czélozhatnék, érvénytelen. A' felsőbb felügyelés (2. §.) e' részben tovább semmikép nem terjedhet, hanem egyedül oda, hogy a' közgyűlés által határozott adó mennyiségnél több ki ne vettessék; továbbá a' számadások megvizsgálása által oda is, hogy a' házi adó más czélra, mint a' közgyűlés által határozatott, ne fordíttassék, és a' város pénztári hűségese kezeltessenek.“ Miután elnök ö nm. e' tartalomra vonatkozólag saját észrevételeit előterjeszté, mellyek szerint az illy önadóztatási rendszert mind az eddigi törvényes gyakorlattal mind ö Föls. felügyelési jogai val, mind pedig a' polgárok érdekével is összeütközőnek találta, mennyiben t. i. a' választott község vagyis képviselő testület erőn felüli terheket is vethetne ki a' polgárookra: ezen szakaszt módosíttatni javaslat az ön eljárás szerint, mikép az eddigelé a' városoknál divozott. Erre számos nyilatkozat történt a' tárgy iránt, 's mint kerületi ülések alkalmikor, ugy most is sokan a' házi adó maximumának orsz. gyűlésen leendő meghatározatását sürgették; némelyek a' ker. választmány munkálata eredeti tartalmához ragaszkodtak, mások a' ker. módosítás szerint idézett szerkezetet kívánták megállapíttatni. Az országgyűlés által leendő maximum-határozás ellen megtevé elnök ö nm. saját kifogását, mellyek szerint ez nemcsak igen nagy idővesztéssel, de a' városi hatóságok és országgyűlés közt számos összeütközéssel 'stb. is járna, 's az országgyűlést egy nagy exactoralis hivattalá alakíttá. Szavazati nyilatkozatok többsége azonban az országgyűlési maximum-határozás felé hajlott 's miután P. megye és Horvátország követe szinte az országgyűlésre szavaztakhoz ment át; elnök ö nm. a' többséget oda mondá ki, hogy a' városok házi adó - maximumát országgyűlés határozzandja meg. Erre föl szólalt P. megye követe, hogy ő szavazatával nem a' kerül. választmány egész szerkezetéhez járult,

mellyben a közvetett adóról is van említés; hogy tehát a szakasz szerkezeti módosítása nyelvészeti tekintetben megállapítható, ezt kerületre kívánta visszautasítani. Ezen kívánatát pártolta ugyan egy két tag, miután azonban többek fölkiáltásából kitűnt, hogy a közvetett adót egyáltalán nem kívánják ide érteni: a kerület tanácskozására visszautasítás szükségé megszünt. Előadá ezután egy hatályos tag, hogy nem lehetván szándéka azoknak, kik az országgyűlési kivetést pártolták, miszerint ez mind a két tábla befolyásával egész általánosságban történjék: szükség e helyen világosan kijelenteni, mikép ezen kivetési jog gyakorlatát, több alkotmányos orsz. példája szerint is, egyedül csak a követi táblának tulajdonítják; mert másképp a háziadó-kivetés közvetlenül a kormány kezébe adatnék. Erre egy más tag, megnyugtani akarólag azt válaszolá, hogy e részben nincs mit tartani, mert a maximum nem arra való lesz, hogy annyit köteles legyen a város kivetni, hanem hogy annyival több terhet nem róhat a polgárokra; már pedig a kormány az adót nem szokta kevesebbre szállítani, hanem inkább emelni, 's e szerint nincs ok félni, hogy a városok szükséges költségei az ő befolyásával megállapítandó maximumból ki ne kerüljenek. Utána azonban egy másik szónok fölhozott több esetet, mellyekben megtörténhetik, hogy a városoknak nem épen szükségére, hanem nagy hasznára, t. i. kereskedési v. gyáripari fölvirágzására szükséges költségek érdek-alárendelési 's más mellékes tekintetek miatt — a háziadó csak úgy le fogszállítani, 's így midőn fürdőre vagy világításra megengedetik a költség, akkor gyár- közlekedés és ipar-vállalatoktól megtagadtatik, 's meggyőződése egész bensőségével figyelmezteté a Rendeket, hogy ha a követtársá által előterjesztett szabatos értelmezést világosan ki nem fejezendik, rövid időn sajnálni fogják, hogy a városi házi adó iránti rendelkezést illy állapotra juttatták. A megírt javaslatot néhány más követ is pártolá különösen azon elvből következtetességnél fogva is, mely miatt a vegyes háziadót a H. tanácsnak eddigi befolyásától mentesíteni akarták a RR.; egy másik tag azonban ezt már a conclusumba ütközőnek vélte, hanem szükségesnek látta, hogy miután az adó-maximum meghatározása országgyűlésre ruházott, határozatassék most már meg, miképen fog ez abban eljárni, hogyan intézندی működését, mert ugymond reményem az egész testület csak nem fog az a körül előforduló vizsgálatok részleteivel foglalkodni. Az előbbi kívánatra nézve egy pár tag előadá, hogy itt az országgyűlés fogalmának fejtegetésébe bocsátkozni nem akarnak, 's a kívánt elhatározást akkor látják teendőnek, ha majd az általános adókérdés jövedelnyegre; egyszersmind a kerületi választmány szerkezetében használt „törv. hozás“ kifejezés helyett, a szavazat alkalmakor történt nyilatkozatoknál fogva 's egyformaság tekintetéből is, mindenütt csak az „országgyűlés“ szót kívánták használtatni; végre a 325dik szakaszból, mely így szól: Egyenes adón kívül más adóztatást, mely eddig szedetett, fölemelni, vagy annak újabb nemét kivetni különös törvény engedelmé nélkül nem szabad — a különös törvény föltételét kihagyatni kívánták azon okból, minthogy a hadi adó sem szokott soha törvényben kitéteni. Ezek következtiben huzamosb vita keletkezett az iránt: vajjon a kerületi választm. eredeti szerkezete marad-e a közvetett adó kihagyásával, vagy egy utóbb tett 's ledictált szerkezete P. megye követének? Az adó-maximumnak egyedül alsó tábla általi meghatározatása iránt újabb meleg szót emelt a főnebbi szónok, 's kérve kérte a RReket, hogy mig nem késő, adják meg a conclusumnak az általa és követtársá által kívánt értelmet; kérelme azonban nemcsak kellő méltánylatra nem talált, sőt utóbb egy vezértag azt nyilvánítá a conclusum iránt közbejött nyilatkozatokra, miszerint „nem engedi azon jogot, hogy valaki a minoritás közül magyarázza a conclusumot.“ Kifakadt tovább azon tag ellen, ki a maximumnak törvény általi kimondását sürgette, mert, ez a hadi adóval sem történik. A conclusum egyedül az volt, hogy az országgyűlés meghatározza a maximumot; a helyt. tanács pedig fölügyel, hogy annál több ne vettessék ki. Ez jöhet csak a szerkezetbe, 's több semmi. Ezen jogtagadás ismét több felszólalásra szolgált okul, kik a conclusumot az egész tábla tulajdonának állítván, ahoz továbbá is hozzá szóltak. Az értelmezés miatt támadt ezen szintolly huzamos mint jellemző vita közben, elnök ő nm. ismételve kijelenté, hogy neki sem egyik sem másik szerkezet practicabilitása iránt nem nagy reménye van, hogy egyébiránt akár egyik, akár másik fogadtassék is el, ezen maximum meghatározása iránt is meg kell maradni ugyanazon tractatusmódnak, mint ez eddigelé a

hadiadóval történt. Ebben a főbb szónokokkal együtt a többség is megnyugodt: 's fölolvastatván a p-i szerkezeti javaslat, ez a választmányi munkát 337dik §a hozzáadásával, következőleg fogadtatott el: 324. §. „Az országgyűlésen megajánlott közadón fölül kivethet a város egy e végre különösen hirdetendő közgyűlésben saját házi szükségéi fődözésére is évenként egyenes adót; de az évenként kivetendő háziadó-mennyiséget, az országgyűlésen megállapítandó adó-maximumon fölül nem emelheti; ezért tehát a városok, házi költségeik és jövedelmek jegyzékét is minden orsz. gyűlésen a t. hozásnak bemutatni kötelesek. A felsőbb felügyelés (2. §) e részben tovább semmikép nem terjedhet, hanem egyedül oda, hogy az országgyűlés által határozott adó-maximumnál több ki ne vettessék; továbbá a számadások megvizsgálata által oda is, hogy a házi adó más czélra, mint a közgyűlés által határozottat, ne fordíttassék; és a város pénztárai hűségesen kezeltessek. Következik a kerület. választmányi munkában 337d. most pedig 325. §: „Rendkívüli esetek által időközben okozott költségek fődözésére azonban a jelenlevők 2/3 részének beleegyezével és a H. tanács helybenhagyatával, egy e végre különösen hirdetendő rendkívüli közgyűlés új kivetést tehet, vagy kölcsönt vehet föl, 's annak évenkénti kamatit az országgyűlés által megállapított adó-maximumhoz adhatja. 326 §. Egyenes adón kívül más adóztatást, mely addig szedetett, fölemelni, v. pedig annak újabb nemét kivetni, különös törvény engedelmé nélkül nem szabad. Az ülés d. u. 3 1/4 órakor oszlott el.

103dik országos ülés, egyedül a t. RReknél, febr. 16dikán d. e. 9 1/2 órakor. Megkezdte a pénztárak kezeléséről szóló szakaszok, több utasítászerű előadás történt mind megyei mind városi követek részéről, mellyek azonban semmi szerkezetbeli módosítást nem vontak magok után. Megtevé elnök ő nm. is saját észrevételeit, különösen a 352dik §ra nézve, mely a tisztviselők iránt azt rendeli, hogy azok az ujtószekek által ötvérválasztatnak, de ismét megválaszthatók. Elnök ő nm. e részben, ha a tisztviselők egyszer megválasztattak, a városok ősi szokását kívánta megtartatni, t. i. hogy a tisztviselők állandók maradjanak, hacsak ítélet által nem mozdítottak el hivatalaiktól. Figyelembe ajánlotta ugyan is azon különbséget, mely e részben a megyei és városi tisztviselők, ugyszinté a megyei és városi közönség közt főnforog. A városok föladata: ipar, kereskedés, művészetek 'stb. Ezeknek nyugalmas állapotra van szükségük; az örökös tanácskozás, a sürűn következő választási mozgalmak, előkészületek 's eljárások ezekre akadályzólag hatnak. De a városi tisztviselőség állása is egészen más mint a megyei. A városi tisztviselő folytonos elfoglaltságban van; teendője avatottságot 's készséget igényel, 's csak némi járátlanág is tetemes hibát vagy viszszaélést vonhat maga után; szükség tehát hogy ezek állandósítottassanak. Illy véleményben volt több városi követ is, nem hiányoztak azonban, kik a szerkezetben rendelt hat — sőt 3 évi választás mellett is nyilatkoztak; egy megyei követ pedig, utasítása szerint, minden éven választás alá kívánta volna bocsátatni a tisztviselőket. A szerkezet egyébiránt változatlan maradt. Hasonlag megtevé elnök ő nm. a polgári őrseregéről 's fölügyeléséről szóló szakaszok iránti észrevételeit; különösen a 380ik §ra vonatkozólag, mellyben a számadások megvizsgálásáról az rendeltek, hogy ez csak akkor tekintessék befejezettnek, midőn a magyar kir. H. tanácsnak azokra észrevételei nincsen; ellenben a H. tanács észrevételeit, a számadások fölterjesztésétől számítandó legfőlebb egy év alatt a városnak leküldeni köteles; ellenkező esetben a számadó többé felelni nem tartozik. Elnök ő nm. lehetlennek találta, hogy e részben a H. tanácsnak időhatár szabassék, mert ez épen annyira volna, mint ha a criminalis t. székek bizonyos határidőt szabtak volna ki a RRek, mely alatt az ítéletet hozni köteleztessék; ennek lehetlenségét pedig csakugyan mindenki átlátja. Igazságtalannak találta tovább elnök ő nm., hogy az egy év alatti le nem küldés esetében a számadó többé felelet terhe alá ne vonathassék, mert megtörténhetnék, hogy bármily akadályzó körülmények miatt az átvizsgálás egy éven túl haladna ugyan, de a számadónak vétkes hanyagsága, vagy hivatalbeli gonoszsága napfényre jöne, 's ő még sem vonathatnék feleletre; már pedig ezt egyes személlyel minden esetben könnyebb tenni, mint egész testülettel. Volt a megyei követek közt is számos, kiket a szerkezet ki nem elégített, mert az abban rejlő értelem szerint a netalán elkésendett számvevő, hogy egy éven túlhaladás miatt a feleletre ő rá ne essék, talán a valóban fölfedezett hibát sem fogná nyilvánítani, saját

romlásával; mások pedig azért, mivel a „felelni nem tartozás“ kifejezés által nem látták világosan kijelentve azt, mit tulajdonképp a szakaszban kifejezni kellene, t. i. hogy ellenkező esetben a H. tanács tartozik kárpótlással. Javasoltatott ennél fogva három rendbeli szerkezeti módosítás, mellyek fölött huzamosb vita keletkezett, átszöve némelly kormányzék-elleni kifakadásokkal, hogy t. i. a számadások lassan vizsgálattanak, 's az actákat por-halom lepi, mert ezek sovány dolgok, nem úgy mint az urbéri perek, mellyek nagy szorgalommal revideáltatnak. Egyik szónok e vádak alaposságát egy tagtársának, különben kormányzékhi hivatalnoknak hallgatása által is kívánta igazolni. Az így fölhevített követ azonban eszébe juttatá ama követnek, hogy ő itt nem mint hivatalnok ül, hanem megyéje bizodalmánál fogva, 's így az érdekelt kormányzék védelme nem lehet föladata, sőt a mennyiben megyéjének hasonló panasza van, ő is előadandja; illy módon fölhevítván azonban ama vádak, az ezektől tiszta hivatalnokok nevében határozottan visszautasítja, 's kijelenti, hogy azon vádak egyáltalán nem érdemlették, valamint azt is, hogy a számadások késedelmes vizsgáltatásának magok a hatóságok részben okai mert pontos áttekintés skellő fölvilágosítások nélkül küldik föl azokat; fölshóltja ennél fogva a RReket, hogy leginkább arról gondoskodjanak, miszerint a városi számvizsgálat történjék kellő szigorúsággal. A szerkezet tartalma fölött huzamoson folyt vit a köz ben elnök ő nm. el é g e k vé l t e itt a f e l e l ő s s é g i r á n t a crim. codex 534ik szakaszára hivatkozni, melly erről határozottan rendelkezik; mások pedig azt onnét ide átiratni kívánták; végre hosszúra terjedt csekélydemódosítási vitatkozás után, a főnebb idézett szakasz utolsó öt szava kihagyatván, a kárpótlás terhe a H. tanács elnökére 's illető tagjaira rovatott. Belevén e szerint végezve a munkát első része, elnök ő nm. sga jónak látta ezen részt itélő-mester által az e tárgyú üzenet mellett a nm. FÖRR-nek legelső ülés alkalmakor átküldeni, hogy legyen mivel foglalkodniok. E javaslatban a KK. és RR. egyhangulag megegyezvén, az ülés d. u. 1 1/2 óra tájon oszlott.

104ik országos ülés, febr. 17én d. e. 9 1/2 órakor. Tanácskozási sorozaton a városi munkát másod része, t. i. a városok országgyűlési szavazatának kérdése levén, mindenekelőtt elnök ő nm. terjeszté elő e tárgybani véleményét, 's hivatkozva a munkát fölvelelekor általánosan mondottakra a városi rendezés és szavazatjog tárgyában, főleg csak azon körülményt ajánlá a RRek figyelmébe, hogy itt nem ujdun törvényhozási befolyással fölruházásról van szó, 's így az eddig főállott törvényeket és törv. gyakorlatot méltánylani kell, 's a jövedőre kiható intézkedést ehhez alkalmazni, mint ezt hazánk közjóléte 's fölvirágzása, mint különösen a polgári élet aránylagos működése 's békes utoni tovább fejlesztése egyiránt igénylik. Egyszersmind jónak látta e sokoldalú ügyben csak a szavazatok mennyisége kérdésére szorítani a nyilatkozatokat. Egy megyei követ azonban, mielőtt a szavazatok mennyisége iránt nyilatkozatok történének, utasítása szerint eleve elhatározatni kívánta Arad, Eszék, Felsőbánya és Pécs városok bezikkezettetését 's országgyűlési szavazattal fölruházatását. A fölshóltat városi követek nagyrésze egyenkinti szavazatjukhozragaszkodva, főállott törvényink szerint azt tovább is föntartatni kívánták; a megyei képviselők közül azonban, némelly czáfolatok közbeszövése mellett az eddigi szavazatok mennyiségét csak egy kívánta megadatni; a többiek közül némellyek 12. mások 16, a megyei szavazatok kettőztetése esetén pedig még egyszer annyit, mások pedig különböző számú szavazatot kívántak adni, mindenesetre azonban csak belszerkezeti rendeztetés és a kamráról függetlenítés föltétele alatt. A bezikkezettetni és szavazatjogban részesítettetni kívánt főnebbi városok állapotja iránt részint kedvező részint tagadó nyilatkozatok történtek, legalább még most, mielőtt t. i. a kereskedési viszonyok elintézésével világosságra nem jö: hazánk melly vidékin lesz szükség a városokat különösen ápolni és számukat talán egészen újak előállításával is szaporítani. A tanácskozás csekély figyelem közt, de fontos történeti és diplomatikai adatokkal tanulságos beszédek által érdeket igénylőleg folyt, mellyeknek nyomoshjait közelebb. A d. u. 3 óraig terjedt ülésbeli határozat szerint, a nyilatkozott többség a sz. kir. városokat 16, 's illetőleg a szavazatok kettőztetésével 32 országgyűlési szavazatban részesíti. A szavazatok miképi fölosztása jövő ülésre maradt.

Február: febr. 19én a 105dik országos rendi ülésben a városok megállapított országgy. 16 vagy kettőz-

teve
pedig
zások
kerül
félsh
Szatn
zsony
szava
azt s
rület
szava
vonn
neki
szek
mi, r
teki,
mogat
köz sz
kezte
Beszt
adott
sik fel

vizsg
rokat
még p
Tek. u
dósi t
szólej
mint k
gkrek
lett is
minte
tömr
találta
ben m
lyedés
Mert
ez a
tő-hel
ságra
is kite
hánya
lehet
csak
földt
rással
rig so
gált
erről
mes é
Vulká
A dol
földre
's ez i
lentés
21kén
s. k.
nap de
vitása
jege m
ka: n
dy Lá
, Fars
ugyan
megfá
szágg
mit az
tona
látoga
5 felv.
4 felv.
néssel
ligetit
tul, M
nevet
litassa
a' bon
a' dur
szorg
hajón,
rendű
Ó- Bu
szerző
még p
fzetve
esegte
ösztön
rint a
Arad v
totta
A' ká

ispáni
gyűlés
gyábar

a) V
da
zo
b) V
si
ka
ge
va
tu
g

teve 32 szavazata felosztásáról folyt a tanácskozás még pedig hosszas de többnyire helyérdekhez kötött vitaközlések 's követelésekkel. Breznóbánya részire t. i. a' töle kerületi tárgyalatkor elvett 's Nagybanjának adott felszavazatot visszakivánták némelyek, e miatt N. bányát Szatmár-Németihez akarván csatolni, mások pedig Puzsonyit elvonni felszavazatot, néhány pedig még felszavazattal megföldani a' 16tot. Buccarira nézve pedig azt sürgették, hogy az Károlyvárossal télessék egy kerülethez, holott mások Károlyváros részire egy önálló felszavazatot kívántak, Szegniától pedig mindaddig megvonni a' szavazatot, míg az végőri katonai hatóság alól ki neki nem vétetik. Néhány kis város pedig a' kerül. özszerkötéstől ohajtott felszabadítani, részint népszámi, részint iparüzési, műveltségfoki, helyzeti, szabadtéki, történeti 's egyéb ezekkel rokon erősségekkel támogatva kérelmeket. Mindazáltal minden emnyiféle ágzó szorgalmazás 's követelések dacára a' kerületi szerkezeten csak azon csekély módosítások történt, hogy a' Beszterce-Breznó-és Libethánya városoknak összesen adott egy szavazat fele illesse Besztercebányát, másik fele pedig összesen Breznót és Libet.

× Budapesti napló. Következő érdekes 's kellő vizsgálat után aligha fontos eredményre nem vezetők sorokat vettünk sz. k. Buda fővárosa vámszedő hivatalától még pedig hazai nyelvünkön következőleg szerkesztve: Tek. ur! Van szerencsénk a' tek. urat azon esetről tudósítani, hogy sz. Gellérthegy mellett levő, vagy fekvő szőleje tek. Májerfy urnak középtájon beszakadt több mint két ölynyire, 's jobbra balra olyan földalatti üregekre mutat utat, melyek a' tömeg leszakadt föld mellett is igen láthatók. Ezen üregek felett a' földszintől mintegy félölynyire koporsók egyik a' másira hányva, tömörledek esont, koponyák, 's rothadt koporsó-darabok találtak; melyek halomra hányva, az omladék medrben mostanig is láthatók. Ezen földszakadást vagy sülyedést észre nem vehetett földrengés is okozhatta a). Mert mendemonda után csak az esett értésünkre, hogy ez a' Pestet és Budát pusztította pestis alkalmakor temető-hely lett volna; de a' temető alatt levő rejtett hossa-szagra nyuló üreg mi volt? az nem tudatik, a' mi onnan is kitészik, mert ha tudják, hogy pinze van ott vagy hánya (holott itt illyesminek semmi nyoma) tehát akkor lehetetlen volt volna fölötte temetkezni, minthogy az csak földbe ásott 's nem épített üreg; ha a' lerokadt földtömeg a' bemenetelt nem akadályoztatná, bővebb leirással 's tudósítással szolgálunk; de mivel még ekkor sok fáradság után is a' város emberei által vizsgáltatni kívántatván semmi mást nem tudhatunk ki, csak erről kívántuk a' tek. urat tudósítani, méltóztatnék nemes érzésünkből b) gerjedt tudósításunkat ezen előkörü Vulkán körében történt dolgot édes hazánkkal közleni. A' dolog történet f. évi febr. 19ei éjszakáján 1 1/2 órakor, a' földrengésre a' szomszédban lakók felriadva kiszaladtak 's ez illyen formán jelentették hivatalunknál. Ezek jelentése után maradtunk aláz. hű hű szolgálói Budán febr. 21kén 1844. Wallásy vámszedő Watter vámellenőr s. k. s. k. — A' magyar tud. társ. Pesten lakó tagjai tegnap délután conferentiát tartottak, alapszabályaik javítása 's hatáskörük nagyobbitatása iránt. — Dunánk jege már tökéletesen eltakarodott. — Játékszíni krónika: nemzeti színpadunkon f. hó 16kán adaték „Hunyady László“ dalj. 4 felv.; 17kén hérszűnettel először „Farsangi iskola“ vigj. 4 felv., írta Vachot Imre; 18án ugyanaz; a' közönség több életből merített érzéslést megtapsolt, 's a' szerzőt is kihívá, ámbár e' műve az Országgyűlési szállásnál minden tekintetben gyöngébb, mit az is tanusít, hogy másnap, 19kén a' „Szökött katoná“ 20dik előadása sokkal nagyobb közönség által látogatatték meg, mint ez újdonság; 20kán „Bálj“ dalj. 5 felv.; 21kén zárnap; 22kén „Mieban családja“ vigj. 4 felv. Hétfőn febr. 26kán Bartha J. javára héreletszűnással; „Szökött katoná“ eredeti színmű 3 felv. Színgigetűl. — Mihelyt Dunánk teljesen megtisztul jég-től, Marquard urnak lapunkban többször említett Remény nevet nyerendő kisgöze azonnal foglalokdni fog szállítással Buda, Pest és Ó Buda közt. Budán állomáshelye: a' bombatér, császárfürdő 's Ó-Buda leend. Azonban a' dunagőzhajózási társaság ó - b u d a i gyárában is szorgalmasan dolgoznak hasonló czélra egy kis gőzhajón, így szinte kétségtelen már, hogy jövő nyáron két rendű gőzös futand szállító versenypályát Buda, Pest és Ó-Buda közt. — A' főmofaju gypajura megkezdék már szerződés-kötéseket a' bécsi n. kereskedők hazánkban is, még pedig a' tavalyi áránál 3—5 pfttal mászóját jobban ízelve; Mire hihetőleg a' Chinában dus nyereséggel kecsgető gypaju-kelme - vásár egyik nem legkisebb üsztön-ök. — Kereskedőinkhez érkezett tudósítások szerint a' mindeddig hallatlan magasságra duzzadt Maros Arad városát f. hó 15. 16. és 17kén oly annyira elárasztotta 's megrongálta, hogy mintegy 40 ház omlott össze. A' kár tömördek.

♂ Esztergom vgye közgyűlése első hispáni elnöklet alatt febr. 6—9 napjain tartatván, orsz. - gyűlési jelentésekkel mulattunk. A' magyar nyelv tárgyában érkezett kegy. kir. leirat fölmelegítő szónokin-

kat 's hosszas vita után határozatba jött: hogy a' kegy. leirat hálástisztelettel fogadtatik; a' mennyiben pedig törvényinknek publica auctoritate mintegy hiteles fordítása emlittetnék benne, nehogy ez a' nemzeti nyelvnek és az eredeti szövegnek némi elmellőztetésére szolgáljon, követink oda utasítottak, hogy erről az alkotandó t. cikkben szó se legyen, különben pedig érvényeseknek csak a' magyar idézetek tekintessenek. Az idegekkel levelezésrendezve or. gyűl. kölcsönös méltányosság tekintetéből pártoltatni rendeltük, hogy minden kül nemzet irjon nekünk saját nyelvén, miszerint mi is magyarral élhessünk. Különben pedig az orsz. RR. törvényjavaslata egész kiterjedésében pártoltatandónak utasítottak. Mosony vgye elfogadván a' „kedves barátink és atyánkfiai“ törvényhatóságokkali levelezésben címűl, mi is mind azon vmegyéknek, melyek illy bizalmas hangon szólandnak hozzánk, viszonzni fogjuk czikornyátlan üdvözlötüket. Hont vmegye tudósított, miként a' marhaadás-vevés alkalmival tapasztalt tetemes csalások gatlására keblében elhatározta, hogy semminemű marhát ne szabadjon utilevel nélkül eladni 's venni; 's ezt tetszett nemes közönségünknek is elrendelni. P o z s e g a vgyének latin levele, miután ez csakugyan országunk keblébe tartozik, úgy mint törvényellenes olvasatlanul visszaküldetett; egyszersmind a' helyt. tanács megkéretett, hogy a' nevezett megyét törvényes ösvényre vezetni méltóztatassék. Különben magányügyek körüli heveskedések sem híjánzóttak. — Szomorun végzem híradásomat, febr. 2kán gutaütés által ragadtatott ki az élők sorából G r a m l i n g I g n á c z primás-érseki erőművész és építőmester, ki a' suránymegyéri 's esztergomi angol-amerikai műmalmokat, az esztergomi remek hajóhidat és basilikánk műállásait, 's számtalan derék művet alkota közel és távol, — ki emberszeretét is legujabban azon ajánlattal tüntette ki, miszerint a' tervben levő megyei kórház körüli faragványok ingyen kiállittatását ígerte. Értelmi tehetsége nagy becsben levén, a' főképtalan teljes díszü egyházi szertartással temetteté el a' derék polgárt febr. 4kén 's roppant kísérettel a' várbeli pompás sírboltra méltatá. Ö szegény ácslegényből szorgalom és ipar által lön ily jelessé. Áldás emlékének!

Amerika.

(Hayti új elnököt választott.) Portauprinceben dec. 30án 11 órakor Gerard tábornokot Hayti köztársaság elnökévé roppant többség választá meg az elűzött Boyer helyére. Bizton várhatni, miszerint az új elnök 's a' francziák királyának e' köztársaságnál rendkívüli meghatalmazottja Barrot A. ur közti egyezkedések olly sikeriek leendnek, melyek a' franczia követelést kielégítik, de Hayti érdekeit sem sörtendik meg.

(Mexico) Veracruzból dec. 31éről írják, miszerint a' mexikói kormány olly rendeletet hirdettete ki, mellyél fogvást az egyesült státusok polgárai Kaliforniából általában kitiltatnak. Ezen kitiltó rendelet már néhány hónap előtt adaték ugyan ki, de az egyes. státusok követe előtt titokban tartatott, miglen ő azt közvetve megtudván, azonnal okadásra szólítá fel a' mexikói kormányt, de hasztalan; mire újabb felszólítás mellett bizonyos határidőt szabott, melly ha szinte felelet nélkül mulandik el, Thompson azonnal elhagyandja Mexikót. —

Spanyolország.

(Az alicantei zendülés terjed. Barcelonában zavargás. Spanyolország katonai törvény alá helyeztetve.) Alicanteban Bonet ezredes lön fejévé a' zendülésnek, 's most már elnöke is az ottani kormányjuntának. Bonet hajdan legvérengzőbb párthive volt Cabrerának. Cartagena és Murcia szinte fölzendült, 's a' zászlaihoz hiven ragaszkodó rendes katonaságot falaiból elűzé. A' hadminister parancsa szerint minden kézre kerülő zendülő agyon fog lövetni; a' nemzetőrsegeket pedig számos városban rögtön felosztatá a' kormány. Aragonia és Valencia hegyes határi közt carlista csapatok mutatkoznak. Murcia ellen erős hadcsapatl indult meg a' főkapitány, de katonái közt olly rosz szellemet vön észre, hogy tanácsosnak tartá titkon eltávolzni körükből, minek következtében e' sereg a' zendülőkhez csatlakozott. Valencia, Sevilla és Valladolid szinte zendülésre készülnek, 's eddig is csak legszigorubb hatósági örködés fojthatá el a' kitérést. Barcelonában szinte zavargás támadt, de a' paracsnok tüstint agyonlöveté a' kolomposakat, mire a' csönd szinleg helyreállott ugyan, de az egész városban folyvást nagy ingerültség uralkodik. A' minisereg az egész országot ostromállapotba helyezé, minél fogvást jelenleg már mindenütt katonai hatóságok parancsolnak. Igen valószínű, hogy ismét általános polgárháborufogkiütni. Ezta' Narvaez-camarillai kormány-

nak, Linage (Espartero főpárthive) 's egyéb Esparterohoz szitók, nemkülönb a' progressisták celszövényinek 's az angol aranyának tulajdonitják nem kevesen. Az angolok ugyanis diadalmaskodni látván mindenképen Lajos Fülöp t e r v e i t Spanyolországban, az angol befolyás csökkentésére semmi ármányt sem hagynak e' boldogtalan felszigeten kísérletlenül előbbi tekintetök 's hatásuk visszaállítatása végett.

Anglia.

(O' Connell védbeszédjének folytatása.) „Az ellenem fölhozott bizonyítványok népgyűlésekből és hírlapi cikkekből merittetnek. Egyenkint fogom azokat taglalni. Nem tagadom, hogy e' gyűlések végehez mentek, sőt roppant gyűléseknek vallom azokat, mikben tizezrek sőt százezrek részesültek. Állíták, hogy már magában e' nagy számban is törvénytelenég rejlik, — ez czáfolásra sem méltó. De kérdem, uraim! veszélyeztetett é azon gyűlésekben csak egyetlen ember vagy állat élete? Egyhangulag nemmel válaszoltok. Megverett é valaki, vagy szenvedett é más sérelmet? Nem. Panaszkodhatik é asszony, fiatal vagy vén, hogy illetlen bánásmódot tapasztalt? Ti tagadólag válaszoltok. Szendett é valaki csak egyetlen shillingnyi kárt is vagyonában? Nem. De mégis, majd feledém: egy rendőr csakugyan megesküvék, hogy egy vén asszony diós sátorát majd feldöntötték. (Kaczaj.) Nem csodálatos é tehát azt lobbantani szememre, mikép e' gyűléseken annyira felbőszítém a' népet, hogy nyilt zendülés szélén állott, holott e' nép olly példás szelidséggel viselte magát, hogy még csak szándéktalan szerencsétlenség sem történt gyűlésinken? Igen valószínű, uraim, hogy a' világ egyetlen országában sem mehettek volna véghez illy népgyűlések ennyire ártalmatlanul, a' világ egy népe sem birt volna annyi ezernyi tömegekben olly példátlan rendet és szigorú illedeket föntartani, mint az irlandi, az üldöztetett 's gyaláztatott irlandi nép, mellyet bűnös piszkos sokaságnak nevezett a' Times. Esküüt uraim, ezen nép nyugottan várja töletek itéletét. Roszolni fogja azt talán, mikép az emberek köztrendesen történni szokott, midőn érzelmeikkel 's ohajtásikkal az itélet ellenkezik; de a' törvények nem fognak sérelmet szenvedni, bárminő itéletet mondjatok is ránk, 's bármi sors ítéle is azon csekély embert, ki most előttetek áll, 's hozzátok szól, 's ki dicsekeve mondja, hogy az irlandi népet ő nevelte a' békés, törvényszerű és kitűrő politikai törekvések e' tanára. Ámde mondják, hogy nagyszámu gyűlések szükekképet rettegést szülnék. Tettük é azt, uraim, kérdezzétek tinmagatokat. Nem voltak é az illettő hatóságok mindig szemtanuji e' gyűléseknek; mért nem szólítottak feláttaluka' repealtól idegenkedő békebirák, a' protestans papok, szoknyás és egyéb legféltékenbb emberek, hogy tanuságot tegyenek ellenünk ezen rettegtesre nézve? Azért, mert egyik sem mert volna arra megesküdni, hogy tőlünk valóban megijedt. 'S a' tanuk e' hiányzása trombitaharsogásnál is hangosabban szól. Ha azon gyűlések fenyegeték a' közbékét, miért nem tiltattak el? Ha zendítők voltak, miért nem intettek meg bennünket? 'S midőn végre több hónapi háborítatlan gyakorlat után rögtön eltiltattak, nem engedelmeskedtünk é azonnal? Mégis zendülőknek, mondatunk mi, kik a' t. v. engedelmeskedtünk 's végrehajtásához segédkezeket nyujtottunk! Mondom, uraim, azon gyűlések nem voltak törvénytelenek, hanem békés szándékuak, egészen megfelelő ezen birodalmak ősi népjogának, 's tökéletesen megmaradtak alkotmányversü korlátok közt, mert csak tanácskoztak, 's kérelmeket terveztek és intéztek a' királynéhoz és parlamenthez, törvényes uton ohajtván megszüntetni a' főnálló törvények egyikét. Mi a' repeallapok elleni vádakat illeti, világosan bizonyíták be már az előttem szólottak, hogy azon lapokkal sem én, sem a' társulat legkisebb összeköttetésben sem állott. Ha tehát azokban helytelenkedés történt, úgy a' kiadókat és szerkesztőket kellett volna törvényszék elibe állítani. 'S végre ugyan mit vétettek azon lapok? Néhány beszédet 's cikket közlöttek, mikről bizonyosan senki nem szólna többé, ha olly rendkívüli fontosság nem tulajdonittatnék nekik. Illy módon olly fontosság tulajdonittatik a' hírlapoknak, minővel alig, vagy csak szerföltött ritkán bírnak. Vádolják a' lapokat, hogy a' népet elégyületlenségre, erőszakra és zendülésre izgaták; de ugyan hol követte ezen izgatásukat a' czélba vett siker? Én keresztyén vallásfelekezethez tartozom, melly — bár mit beszéljenek is a' jezuíták elveikről — azt tanítja, hogy az egyház vagy ország javát, bármely nagy jóllétet az egyesnek sem szabad bün vagy jogtalanság által elérni, vagy szépiteni. Mylordok! a' hírlapok mindenkivel tudaták 's bizonyosan mindenki tudná, ha azt nem tették volna is, hogy alkalmasint soha nem létezett magányos ember, ki a'

a) Vagy talán az ekkor több napig Budapesten majd szakadatlanul tartott eszészébül 's rögtön hóolvadásból származott vízmosás egyszersmind? A' szerk.
b) Valóban nemes 's ezt szíves köszönettel vesszük 's teljesítjük is azon biztos reménnyel, hogy az illetők 's leginkább érdekeltek a' dolog kellő világosságra juttatása végett semmit sem mulasztandanak el annak kinyomoztatása végett: vajjon azon hosszú üreg pinze volt é, vagy akna, vagy földalatti titkos ut, millyet Egerből Miskolczig, Budától Handzsabéig 's tef. török alatt létezettek maiglan is regegel a' népmonda? A' szerk.

népbizalmat olly teljes mértékben birta volna, vagy bír-
ná, mint én. Ezen ország katolikus lakosi, a felső és
alsó papság egyenlő bizalommal ragaszkodnak hozzám.
Én e bizalmat őszinte csatlakozás által nyerem meg
mindenkor szilárdul föntartott elveimhez. Katolikus lé-
temre, protestans eskütszék előtt védelem magamat,
mondhatom, a világ valamennyi fejlődése s nemzetei-
nek szemei előtt, s kérem, gondoljátok meg jól, hogy
akarjátok-e honfőúrjaitokat, s ezek közt a legtisztés-
jellemű protestansokat megbélyegezni olly ítélet által,
melly egész életem teljes őszinteségű tanát, létezésem
dicsőségét s büszkeségét, hanyatló éveim vigasztalá-
sát és gyámolát, s reményemet a legfelsőbb ítélőszék-
re, pillanatnyi kétség ködfátyolával fogná borítani. Va-
lóban, ti nem hiszitek, hogy én, elpártolva életem ál-
landó alapelvétől, könnyelműleg összeesküvésbe bir-
tam volna állani, melly egész eddigi politikai pályám-
mal merőben ellenkezik. Eskütt urak, közületek mind-
egyik jól emlékszik még azon félelmes napszamos egye-
sületekre, mellyek 8 év előtt Dublinban s Irland egyéb
részeiben divatoztak. Állítják, hogy képes vagyok elvei-
met a népkegynek fölládozni; de ki merészi ezt mon-
dani? Vajjon nem birtam volna émagamat a főnebb em-
lített társulatok által megkedveltetni? Ámde én nyilvá-
nyosan ellenzém tetteiket, egyedül s életem kockáz-
tatásával; az akkori népgyűlésben csak a rendőrség-
nek köszönhetem életemet, mert az ótalmozott meg a be-
rohanat szövetséges napszamosak ellen. Bizonyosan ar-
ra is emlékeztek még, mikép dacoltam fáradhatlanul a
szalagférfiak merényivel, miket ismételve kárhoztattam
nyilvánosan, mellytől ovakodásra intém a népet, s
mellynek elnyomatására magam szólítam föl a rendőrsé-
get. Ha összeesküvés szándékot hordoztam volna
keblemben, ugyan nem kellende é örvendenem, hogy
más összeesküvés is szerezhettek magam mellé segít-
ségül? Befolyásom olly nagy volt, hogy Irland vala-
mennyi szalagférfiát könnyen zászlóm alá egyesíthettem
volna. De én ellenök szegülök, s mindenki ismeri gyű-
löletemet, mellyel minden titkos társulat iránt viselle-
tem. Gondoljátok ezt jól meg, és szóljatok, hiszitek é
lélekisméret szerint, hogy ocsmány képmutató azon fér-
fi, ki, elveihez hiven ragaszkodva, mind azon kínálko-
zó eszközöket, mellyek ügyének tisztaságát bemoes-
kolhatták volna, visszautasítá, bármi nagy hasznót von-
hatandott is belőlök. Legujabban is bátran kockázta-
tam népszerűségemet, midőn az új szegényi törvény
lépett gyakorlatba. Befolyásommal csatára vezethe-
tém vala az egész irlandi szegénységet az irlandi tulaj-
don ellen, és sürgethettem volna, hogy a gazdagok
táplálják az egész szegénységet. De én látám a veszélyt,
mellyel azon rendszabály fenyegeté a tulajdont, s nép-
szerűségem kockáztatásával, több őszinte barátomtól
korholtatva, számos pártembertől keserűn gunyoltatva,
lélekisméretemtől kérék tanácsot, s kötelesnek érzem
magamat azon rendszabály ellen küzdeni, mellynek
szereplőit drága kezelési rendszere a segély helyett in-
kább csak nagyobb szegénységet okoz, s azonkül,
szivtelen keménysége következtében az irlandi népér-
zelemmel is ellenkezik. Azonban, e rendszabály Ir-

landban törvénynyé vált, s azóta nem szegültem elle-
ne. Életem azon korszakára utalom válaszul azokat,
kik azon ocsmány vádakat hozák most föl ellenem. Mi
magát a repeal-mozgalom korszakát illeti, emlékezne-
tek kell még, mikép nyilatkoztam amerikai elnök Ty-
ler fiának repeal-beszédéről, s az egész amerikai ro-
konszenvről, melly ügyünk iránt mutatkozott. Ünnepe-
lyesen nyilványítam az amerikaiaknak, mikép az irlan-
di nép fölök semmi segélyt nem fogadand el, melly a-
latvalói hűségét e birodalom királynéja iránt csak
legtávolabbról is megrendíthetné; mi
mellett kérem, hogy arra is emlékez-
zettek, mikép nyilatkoztam én folyást még azután is
az egyesült statusok rabszolgarendszeréről. Amerika
rabszolgatartó déli tartományiban is nagy őszegék
gyűjtettek a repeal előmozdítására, de én azért lehető
legelősebben bélyegzem meg mindig a rabszolgatartást.
Oh, uraim ha valóban képmutató volnék, ugy azon rab-
szolgahőheroknak néhány cukros szótnyujtottam vol-
na; de szivemet mindenkor csak tiszta emberszeretet ve-
zérli és szabadság tisztelete, s mind azok hazudnak, kik
állítják, hogy valaha képmutató voltam. Uraim, hirla-
pokból tudjátok, hogy Franciaországból segélyvel ki-
náltatánk meg, hogy a parisi republicanus párt, Ledru-
Rollin vezérlete alatt, pénzt és segítséget ajánlott. Azon
párt mélyen és dühösen gyűlöli Angliát, mert a water-
looi ütközetet nem feledheti. Kivántam é ezen párt se-
gélyit, vagy biztató hangon válaszoltam é ajánlatára?
Nem, sőt inkább alattvalói hűség legszilárdabb hangján
nyilatkoztam. A francia segélyt visszautasítam, még
pedig heves ingerültséggel, s Ledru-Rollint intém, hogy
ovakodjék Irlandban megjelenni. Képmutató szokott így
cselekedni? Franciaország most a n i uralkodóját sem
törekvém ügyünknek megnyerni, sőt mi több, keztyűt
dobék elibe. A korona ügyvéde nagy éleselműséggel
törekvék megmutatni, hogy az 1797iki irlandi zendülök
modorát követjük. De ugyan miben hasonlítunk mi a-
zokhoz? Az egyesült irlandiak Franciaország segélye-
re támaszkodtak, s követeket is tartottak ott, míg Ir-
landot viszont francia izgatók barangolák keresztül.
Keresztünk é mi francia segélyt, fegyvert és forradal-
mi eszközöket? S mi követnök modorukat! Sőt ellenke-
zőleg. Inkább mondhatnák azt, hogy Vik Henrik fran-
czia királyra építék; pedig meg kell vallanom, rendki-
vül sajnálnám, ha a repealal Vik Henrik trónra lépteig
kellene várakoznom. (Kaczaj.) Nem titkolom vélemé-
nyemet, miszerint Európa csak akkor fog tökéletesen le-
csendesülni, ha a Bourbon család idősb ága ismét fran-
czia trónra jut. Ez több jogcimmal bír arra, mint bár-
mely fejedelmi család, s mindenesetre nagyobb, mint
a francziák mostani királya. Ezen királytól én a leg-
csekélyebb segélynyújtást sem fogadnám el, s haragom
kifejezését röptem ellene, mivel Franciaország gyer-
mekeinek neveltetését hitlen egyetemi tanítókra bizta.
Valamint pedig Franciaország ellenében visszautasító
volt bánásmódom, épen ollyat tanusítottam az angol
chartisták iránt is. Ők fegyverben, nyílt zendülésben
voltak, ezrenként s tízezenként gyűltek össze a gyár-
városokban, tanaik terjedtek, tanítványaik száma növe-

kedék, mert a szegényebb néposztályra nézve igérő
keccsekkel bír a chartisták tana. A chartisták agrariái
törvényt, vagyon-felosztást s teljes egyenlőséget hirt-
dettek. A chartisták számosan voltak, s engem segé-
lyökkel kínáltak meg. Mit tettem én? Kárhoztattam őket
s tanaikat, Irlandból távozásra kényszerítém őket és
szavaim annyira fölingerlék az irlandiakat a chartisták
ellen, hogy ezen utóbbiak Manchesterben boszúból nagy
méltatlanságokat követtek el több irlandi kézművesen.
Mihelyt megtudtuk, hogy chartista eszemzé magát re-
peal-társulatunkba, azonnal visszaadtuk pénzét, s ne-
vét kitöröltük. Ha zendülést ohajtanék, ugyan így jár-
tam volna é el izgatásomban? Uraim, gondoljátok ma-
gokat kevés pillanatra helyzetembe. Jó isten! hatí
fegyveres zendülést, erőszakos rendbontást terveznétek,
ugyan nem fognátok é törekedni magatokat lehetősé-
gig erősíteni, s mind azokat részletekre hódítani, kik e-
rőszak és fegyverek használata mellett nyilatkoznak?
Vajjon így tettem é én a chartistákkal? Vagy nem üzlet-
temé ki őket Dublinból, és utóbb egész Irlandból? Szi-
lárdul állítom, mylordok, miszerint ellenzésem n é l k ü l
Angliából Irlandba vándorlott volna a chartistaság, s
most a szalagférfiakkal egy czélna törne. Istennek hála!
én legyőzém e' veszélyt, s bármi vége legyen e' pör-
nek, mindig örvendeni fogok, hogy azon mocsoktul meg
birám Irlandot örízni. További tény, mellyre figyelmete-
ket irányzani kívánom, az, miszerint állhatatos követke-
zetességgel ragaszkodtam mindig királynémhoz. Hir-
lapokban megjelent minden beszédem tanusítja, hogy
névét mindig tisztelettel emlitem, s midőn a' kormány
ellen panaszt kellett emelnem, a' királyi hölgy n e v é t
mindenkor gondosan el tudám választani ministereitől.
E' világos és alkotványszerű megkülönböztetés s o h a
nem feledém, s azért okom van nehezteletést fejezni ki a'
koronaügyvéd ellen, ki azt mondja vādul ellenem, hogy
nyilatkozatomban tiszteletlenséggel mutatkozott ő felsége
iránt. Olly aggkorban állok már, hogy hűséggel kérkedés
által többé sem kegyelmet, sem kitüntetést nem remény-
lhetek; de fogadom, hogy nincs e' teremben hivatal után
sovár fiatal jelölt, ki hűbben s lelkesültebben tudna ki-
rálynénkről nyilatkozni, mint én m o s t, és mindenkor.
Pusztá hirlapirágalom az, hogy egykor e' szokot: „Jud-
dit méltatlanul esalt meg bennünket, mert nem engedé
válaszolniunk,“ királynénkra alkalmazám. Gyűlölem é
megvetem azon férfit, ki királynéjáról így bírna nyilat-
kozni. Még eddig soha nem vádoltattam udvariatlanság
miatt a' gyöngéd szépnem iránt, melly olly sokkal járul
boldogságunkhoz; annál kevesebbé vagyok t e h á t képes
udvariatlanságot elkövetni olly hölgy ellen, ki nemesak,
disze nemének, hanem egyszersmind szeretett uralko-
dónőnk. (Folyt. követc.)

O'Connell társával együtt az eskütszék febr. 12-
kén vétkesnek nyilatkozta de még sem olly mértékben
mint a' koronaügyészi vād szorgalmazá, s így hiedelem
szerint esztendői fogságnál többre aligha fog ítélteni.
Az ítélet azonban csak az april 15dike táján beállandó
törvénytákon fog kihirdettetni.

ÉRTESÍTŐ.

A' cs. kir. szabadítéku első **Duna-
gőzhajózási társaság** igazga-
tósága ezennel jelenti, hogy az 1844.
első félelvi osztalék

(egész részvénytől 12 fr. 30 kr.)
(fél részvénytől 6 fr. 15 kr.)
(valamint az 500 ftos kötelez-) peng.
(vények utáni kamatok)
12 fr. 30 kr.)

1844. mártziusról szóló szelvények
(Coupons) mellett, f. évi mártzius 1jétől
kezdve, a' társaság pénztárából, Bécs-
ben, Bauernmarkt 582 sz. a. vagy a' per-
s-ti irodában, feldunasoron 7. sz. a. kifizet-
tetnek. 2-3

Az Életképek ügyében.

Alulírt azon kellemes kellemetlen hely-
zetben levén, minél fogva az Életképek
III. és IV. füzetei, mellyekből az első
kettőnélkevesebb példányszámot nyoma-
tott, mind elfogytak, úgy hogy február
15ke után érkezett. ez. előfizetőinek é
két fizetett, vagyis teljes számú példá-
nyokkal többé nem szolgálhat, kivéven,
ha azok száma annyira szaporodnék, hogy
tetemes áldozat nélkül a' másodszo-
nyomatás költségei fődöttnének: a'
lehetőségig akarván azonban arról gon-
doskodni, nehogy lapjai szives pártolóji
rövidséget szenvedjenek, késznek nyi-
latkozik, a' IV. füzethez mellékelt Má-
tyás emlékt-terv rajzának folytonos kül-
dése mellett, azon esetben, ha a' másod-
szori kiadás eszközölhető nem volna, az

említett füzetek hiányát a' másodfélelvi
XIII. és XIV. díkkel utánpótolni, vagy
ezek el nem fogadtatása esetében az elő-
fizetési díjt visszaszolgáltatni: nyitva le-
vén egyébiránt a' jövő hat füzetrei elő-
fizetés postán négy, Budapestben pedig
három pengő forinttal. Budán, február
16kán 1844. Frankenburg Adolf m. k. az
Életképek kiadó - szerkesztője.

Kézi hengermalom, és cséplőgép.

Alulírtnál valamint mindenféle gazdasá-
gi gépek, ugyszinte általa egyszerűsített
s több helyeni használat által legezél-
szerűbbnek ismert Seidel-féle amerikai
cséplőgép s jelenleg általa feltalált kézi
hengermalom is készen kaphatók, de
csak darálásra, mellyel sertések és más
baromhizlalás, fogatlan ökrök, lovak bá-
rányok és csikók számára, ugy pályinka
és serfőzészhez, mindennemű szemes ga-
bonát kivánság szerint apróbbra v. go-
rombára darálni lehet, egy óra alatt 2
ember forgatása által, kukoriczát, 2
pozs., árpát és rozst 1 1/2 pozs. csirá-
zott árpát serfőzészhez 4 pozs m. darálhatni;
a' mint ezt egy a' cséplőgép is, melly
napjában egy ló forgatása által 7-800
kéve gabonát elcsépel, próbálni és venni
lehet, Pesten országutamon a' muzeum irá-
nyában 56 f. számú saját házában, Szijj
Sámuel erőművésznél.

Bihar vármegyének Sárreíti járásá-
ban fekvő Kovácsi nevű pusztában egy

árva jószágá uri lakkhával a' Berettyó
folyam partján pénzre, magtár, minden-
féle ló- és marha-istállókkal 80 darab
marhára, több nagy színnel és aklokkal
ellátott udvartelek, mellyben szőlős, ve-
teményes, és löherés kert s vagon,
cselédeknek való lakkhával, 25 köböl
őszbuzavetéssel 585 hold, árokkal kör-
rülve tágas birtok, kir. kisebb haszon-
vételrel, mint ugyanezen határban levő
szintazon árvai tömeghez tartozó másik
tágas birtok egy pásztornak szükséges
3 szobájú lakkhával 85 és 1/2 hold birtok
fogárverés utján a' többet ígérőnek 200
pengő forint bánatpénz letétele mellett
nevezett Pusztá - Kovácsiban 6 évre f.
1844dik év mártzius 11d. napján délelőtti
9 órakor haszonbérbe adatni.

Ugyanezen árvának jószágá Bihar-
megyének szalonai járásában F Győrös
helységben, uri lakkáz 5 szobára, pin-
cze, magtár, mindenféle ló- és marha-
istállókkal, sertéskötecczekkel, cseléd-
lakkhellyel, pálinkaházzal, színekkel,
aklokkal, zöldes és gyümölcsös kert-
tel ellátott telek, melly 30 holdbut,
szántóföld 101 és 1/2 hold, mellyből 15
köböl őszbuzával van bevetve, kaszáló
29 hold, erdő pedig 421 hold.

Fekete Tót helységben belső telek
1 1/2 szántóföld, 13, kaszáló 73 hold.

Kávásd helységben belső telek 644
□ öl szántóföld 3 kaszáló 6 hold, vala-
mint ezen három helységben a' kir. ki-

sebb haszonvételek, 52 jobbágy füst-
pénzzel s 2077 gyalog-napszámmal.

Pusztá-Dalmon, Szántóföld 101, ka-
száló, 6, erdő 661 hold, valamint Pusztá-
Gyarakon is két szobájú lakkáz s min-
egy 400 holdnyi részint szántó részint
birtokkal. 1844dik év mart. 18kán F.
Győrösön 20 évre készpénzért zálogba
fog adatni, addig is bővöbben értekez-
hetni P. Kovácsiban gyámnya Nadányi
Károly, N.-Váradon pedig tiszti ügyész
Molnár Ferencz uraknál. Egyébiránt ha
a' fenkített időben a' zálogbaadás nem
sikerülne, ugyanazon jószág a' fenirt
napon árverés utján haszonbérbe leszen
adandó, megjegyezven, hogy az utóbb
megnevezett 3 helység és 2 pusztá egy-
mással határosak. Kelt Várad-Olaszi-
ban jan. 16kán 1844. 4-6

Csöd, erdősz-állomásra.

Szab. kir. Kassa városánál két erdősz-
állomás ült meg, mellyel évenként 200
frt p.p., 12 öl tüzelő-fa, szabad lakás és
házi kert van egybekötve. A' folyamod-
ni szándékozók saját kéréveleiket hi-
teles bizonyítványokkal, ugymint: er-
dőgazdasági ismereteikről eddigi szol-
gálatuk, erkölcsös életük és erkölcsös
életük, és egészséges testalkotásukról
ellátva, e' f. évi mart. utóljaig sz. kir.
Kassa városa tanácsának nyujtsák be.
2-3